

«БЕКТЕМИН»

К.И.Скрябин ат. КУАУнун ректору

КР УИАнын академиги., в.и.д.,

профессор Р.З. Нургазиев

2022 г.

**К.И.Скрябин атындагы Кыргыз улуттук агрардык университетинде
интеллектуалдык менчик объекттерине укуктарды башкаруу жөнүндө**

ЖОБО

1. Жалпы жоболор

1.1. Бул Жобо Кыргыз Республикасынын Граждандык кодексине, Кыргыз Республикасынын “Инновациялык ишмердүүлүк жөнүндө”, “Илим жана мамлекеттик илимий-техникалык саясаттын негиздери жөнүндө”, “Патенттик мыйзам”, “Электрондук эсептөө машиналары жана маалыматтар базалары үчүн программаларды укуктук коргоо жөнүндө”, “Товардык белгилер, тейлөө белгилери жана аталыштары, товарлардын чыгарылган жерлери жөнүндө”, “Автордук укук жана чектеш укуктар жөнүндө”, “Селекциялык жетишкендиктерди укуктук коргоо жөнүндө”, “Кызматтык ойлоп табуулар, пайдалуу моделдер жана өнөр жай үлгүлөрү жөнүндө”, Кыргыз Республикасындагы Рационализатордук сунуштар жөнүндө жоболоруна ылайык иштелип чыккан.

1.2. К.И. Скрябин атындагы КУАУ университеттин кафедраларында, лабораторияларында жана башка илимий бөлүмдөрүндө жүргүзүлгөн илимий изилдөөлөрдүн натыйжаларын коммерциялык максатта колдонууну стимулдаштыруу зарылдыгын тааныйт, бул үчүн ушул Жобо иштелип чыккан.

1.3. КУАУнун кафедраларынын, лабораторияларынын жана илимий бөлүмдөрүнүн интеллектуалдык менчикти башкаруу (мындан ары - ИМ) чөйрөсүндөгү ишмердүүлүгү интеллектуалдык илимий-техникалык потенциалды сактоо жана өнүктүрүү жолу менен продукциянын (иштердин жана кызмат көрсөтүүлөрдүн) атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүн жогорулатууга жетишүүгө стратегиялык ресурс катары багытталышы керек.

1.4. Бул Жобо кызматкерлер тарабынан КУАУда өздөрүнүн кызматтык милдеттерин аткаруу же иш жүргүзүү процессинде түзүлгөн интеллектуалдык менчик объектилерине – (ИИМ) ээлик кылуу, коргоо жана коммерциялык пайдалануу маселелерин жөнгө салат.

1.5. Бул Жобонун максаттары болуп төмөнкүлөр саналат:

- кызматкерлер тарабынан КУАУда өздөрүнүн кызматтык милдеттерин же иш-аракеттерин аткарууда аткарган илимий-изилдөө иштерин жана алардын натыйжаларын (иштеп чыгууларын), стимулдаштыруу жана колдоо;
- илимий-изилдөө ишмердүүлүгү чөйрөсүндө укуктук коргоону жана технологияларды колдонуунун алкагында үчүнү жактар менен укуктук мамилелерди камсыз кылуу;
- интеллектуалдык менчик объектилерине ээлик кылуунун, коргоонун жана коммерциялаштыруунун режимин аныктоонун, белгилөөнүн жол-жоболорун киргизүү;

- кызматкерлер тарабынан КУАУда өздөрүнүн кызматтык милдеттери же иш-аракеттерин аткарууда жүзөгө ашырылуучу интеллектуалдык менчикти өз убагында жана натыйжалуу коргоону жана башкарууну камсыз кылуу;
- КУАУнун интеллектуалдык менчик объект портфелин каттоо, мониторинг жана жүргүзүү үчүн жагымдуу шарттарды тузүү;

- КУАУнун кызматкеринин салымын, ошондой эле башка кызыкдар тараптардын салымын эске алуу менен интеллектуалдык менчик объектилерин коммерциялаштыруудан түшкөн пайданы адилетүү жана акниет бөлүштүрүүнү камсыз кылуу;
- КУАУнун мамлекеттик билим берүү жана илимий мекеме жана коомдун мүчөсү катары аброюн, ошондой эле илимий натыйжаларды коомдун жыргалчылыгы үчүн колдонуу аркылуу кызматкерлердин аброюн бекемдөө;
- илимдин максималдуу ачыктыгын жана изилдөөлөрдүн натыйжаларынын жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу;
- КУАУнун интеллектуалдык продуктылар рыногунда туруктуу атаандаштык позицияларын камсыз кылуу;
- КУАУ тарабынан түзүлгөн интеллектуалдык ишмердүүлүктүн натыйжалары менен мамилелерди жөнгө салуучу так эрежелердин системасын түзүү;
- изилдөө иштеринин максималдуу эркиндигин камсыз кылуу;
- интеллектуалдык менчик объектилерин укуктук коргоону камсыз кылуу боюнча Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптарын аткаруу, КУАУ катышуучу болуп саналган милдеттенмелерди аткаруу үчүн шарттарды түзүү, ошондой эле КУАУнун укуктарын жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын бузууга байланышкан минималдуу тобокелдиктерди сактоо;

1.6. КУАУ интеллектуалдык менчик объекттерин түзүү боюнча ишмердүүлүгүн жүзөгө ашырууда, кызматкерлер өзүнүн кызматтык милдеттерин аткарууда же ишмердүүлүгүн жүзөгө ашырууда төмөнкүдөй жалпы принциптерди сактайт.

2. Негизги терминдер жана аныктамалар

Жеткиликтүүлүк – КУАУ интеллектуалдык менчикти социалдык жана экономикалык пайда алуу үчүн аны натыйжалуу пайдаланууга көмөктөшүүчү формада жеткиликтүү кылууга ниеттенүүдө. Баалуулукту түзүү маселелери КУАУнун коммерциялаштыруу жана технологияларды трансферттеги ишмердигинде негизги орунда турат. ИМдин болушу КУАУда түзүлө турган “Коммерциялаштыруу жана технологиялар трансфери борбору” аркылуу ишке ашырылат.

Натыйжалуулук – КУАУ штаттык кызматкерлерге жана студенттерге кесиптик жактан таанылуу, карьералык өсүү, каржылык стимул же башка стимулдар аркылуу татыктуу сыйлыктарды берет, алардын ИМ каржылык киреше алып келүүчү же социалдык өнүгүүгө көрүнүктүү таасирин тийгизет.

Академиялык эркиндик – академиялык эркиндик деп КУАУнун кызматкерлеринин өз чыгармаларын эркин басып чыгаруу укугун, ошондой эле өздөрүнүн интеллектуалдык менчик объектилерин чектөөсүз пайдалануу укугун камтыган илимий изилдөө жана билим берүү, өнүгүүдө каалаган убакта чектөөгө мүмкүн болбогон негизги принциптерди билдирет деп тааныйт. Интеллектуалдык менчикке укуктарды алууга кызыкдар болгон КУАУнун кызматкерлери купуялуулуктун эрежелерин сактоого, анын ичинде интеллектуалдык менчик укуктарын же коммерциялаштыруу мүмкүнчүлүктөрүн жоготууга алып келиши мүмкүн болгон интеллектуалдык менчиктин мүнөзүн ачыкка чыгарбоого милдеттүү.

Оптималдуулук – КУАУ Кыргыз Республикасынын өнөр жай ишканаларынын жана башка уюмдарынын жана калктын керектөөлөрүн канааттандырган илимий-изилдөө жана тажрыйба-конструктордук иштерге көмөктөшөт. КУАУ интеллектуалдык менчикти жайылтуу жана коммерциялаштыруу аракетинде өлкөнүн жергиликтүү, аймактык жана улуттук бизнестери үчүн экономикалык жана коомдук пайданы оптималдаштырууга умтулат.

3. Интеллектуалдык ишмердүүлүктүн кызмат натыйжалары

3.1. КУАУда иштеген мезгилде интеллектуалдык иштин расмий натыйжалары кызматкерлер тарабынан кызматтык тапшырмага ылайык өздөрүнүн кызматтык милдеттерин аткарууда, илимий-техникалык продукцияны түзүү боюнча контракттарды жана башка макулдашууларды аткарууда, ошондой эле илимий-техникалык өнүмдөрдү түзүү боюнча диссертациялык жана демилгелүү изилдөөлөрдү жүргүзүүдө түзүлөт.

3.2. Эгерде келишимдерде же башка макулдашууларда башкача каралбаса, интеллектуалдык иштин расмий натыйжаларына өзгөчө укуктар КУАУга таандык.

3.3. Кызматкер кызматтык тапшырманы түздөн-түз аткарып жаткан же интеллектуалдык иштин натыйжаларын түзүү боюнча илимий-изилдөө, тажрыйба-конструктордук, технологиялык же башка жумуштарга катышканда, интеллектуалдык иштин расмий натыйжаларын түзүү жана пайдалануу жөнүндө эмгек келишимине кошумча келишим түзүү зарыл.

3.4. Эмгек келишимине кошумча келишимдерди түзүү үчүн жооптуу кызматкер иштеген бөлүмдөрдүн, лабораториялардын жетекчилери жана бөлүмдөрдүн башчылары

3.5. КУАУнун кызматкери болуп саналбаган жеке жак белгиленген тартипте илимий-изилдөө, тажрыйба-конструктордук жана технологиялык иштерди жүргүзүүгө мөөнөттүү келишим боюнча тартылышы мүмкүн. Ошол эле учурда КУАУга интеллектуалдык ишмердүүлүктүн натыйжаларына карата өзгөчө укуктар ыйгарылат, аны бул адам тиешелүү иштерди аткарууда ала алат. Бул келишим интеллектуалдык ишмердүүлүктүн натыйжаларына үчүн сый акы төлөө шарттарын камтууга тийиш.

4. Расмий интеллектуалдык иштин натыйжаларынын (интеллектуалдык менчик объектилеринин) автордук укугу (авторлук) жана укуктук коргоо

4.1. Интеллектуалдык иштин натыйжаларынын авторлору бул натыйжаларга карата жеке мүлктүк эмес жана мүлктүк укуктарга ээ болушат.

4.2. Жеке мүлктүк эмес укуктар авторго анын мүлктүк укуктарына карабастан таандык болот жана интеллектуалдык ишмердүүлүктүн натыйжаларына анын мүлктүк укуктары башка жакка өткөн учурда ал тарабынан сакталат.

4.3. Автордук укук (интеллектуалдык иштин натыйжасынын автору деп таануу укугу) жеке мүлктүк эмес укук болуп саналат жана чыгармачылыгы интеллектуалдык ишмердүүлүктүн натыйжасын жараткан адамга гана таандык болушу мүмкүн.

4.4. Интеллектуалдык менчиктин объектисине автордук укук жана өзгөчө укуктар патентке негизделген укуктар келип чыккан учурдан тартып келип чыгат. Автордук укук ажыратылгыс жана өткөрүп берилбейт.

4.5. Кызматкер өзүнүн кызматтык милдеттерин же иш берүүчүнүн конкреттүү тапшырмасын аткарууда жараткан интеллектуалдык менчик объектисине укук, эгерде алардын ортосундагы келишимде башкача каралбаса, иш берүүчүгө таандык.

4.6. Эгерде натыйжа эки же андан көп адамдардын биргелешкен чыгармачылык эмгеги менен түзүлсө, алар авторлоштор деп таанылат жана интеллектуалдык менчик объектисин коммерциялаштырууга бирдей укуктарга ээ болушат.

4.7. Интеллектуалдык менчик объектисинин авторлошторунун ортосундагы мамилелер алардын ортосундагы келишим менен аныкталат.

4.8. Ойлоп табууну, пайдалуу моделди, өнөр жай үлгүсүн түзүүдө чыгармачыл эмес жардам (техникалык, уюштуруучулук же математикалык жардам, укуктарды каттоого көмөк көрсөтүү ж.б.) авторлоштукка алып келбейт.

4.9. Интеллектуалдык менчик объектисин укуктук коргоо аларды түзүү фактысынан улам же Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган учурларда жана тартипте ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан укуктук коргоону камсыз кылуунун натыйжасында келип чыгат.

4.10. Өзгөчө укуктарды пайдалануунун, өткөрүп берүүнүн, чектөөнүн, анын ичинде башка жактарга интеллектуалдык менчик объектисин пайдалануу мүмкүнчүлүгүн берүү жолу менен бул укуктарды жараксыз деп таанууга жана аларды токтотууга (жокко чыгарууга) белгиленген учурларда, Кыргыз Республикасынын мыйзамдары менен чектерде жана тартипте жол берилет.

4.11. Бухгалтердик эсепти жана отчеттуулукту жүргүзүү максатында интеллектуалдык иштин бардык кесиптик натыйжалары милдеттүү түрдө катталууга тийиш.

4.12. Интеллектуалдык иштин расмий жыйынтыктары боюнча иш кагаздарын жүргүзүү тартиби КУАУнун жетекчилиги тарабынан бекитилет.

4.13. Интеллектуалдык иштин кесиптик натыйжаларын укуктук коргоо Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарына ылайык жүзөгө ашырылат

4.14. КУАУ жана анын бөлүмдөрү кызматкер тарабынан түзүлгөн интеллектуалдык ишмердүүлүктүн кесиптик натыйжаларын өз муктаждыктары үчүн акысыз пайдаланууга укуктуу.

4.15. Интеллектуалдык иштин кесиптик натыйжасын коммерциялаштырууда кызматкер лицензияны сатуудан сыйлык алууга же интеллектуалдык иштин натыйжасын пайдалануудан алынган пайданы алууга укуктуу.

5. КУАУнун интеллектуалдык менчик объектилерин баалоо

5.1. КУАУнун атайын комиссиясы иш жүзүндөгү же потенциалдуу коммерциялык баалуулукка расмий баа берүүнү жүргүзөт, анын курамына КУАУнун Илимий-техникалык кеңешинин мүчөлөрү, КУАУдагы үч өкүл – интеллектуалдык менчик объектисинин автордук укук ээси (ректор, илимий катчы жана ойлоп табуунун автору) жана КУАУнун жетектөөчү адистери.

5.2. Комиссия түзүлгөн интеллектуалдык менчик объектилерин укуктук коргоо режиминин максатка ылайыктуулугу жана тандоо маселелерин кароого укуктуу.

5.3. Интеллектуалдык ишмердүүлүктүн түзүлгөн профессионалдык натыйжаларынын коммерциялык баалуулугун баалоо маселесин кароо КУАУнун илимий-техникалык кеңешинин отурумунда маселени КУАУ тарабынан илимий-техникалык кеңештин жыйналышынын күн тартибине алдын ала киргизилгенден кийин жүргүзүлөт.

5.4. Эгерде Комиссия интеллектуалдык иштин расмий натыйжасын укуктук жактан коргоо туура эмес деп чечсе, кызматкер патентке (мамлекеттик каттоо жөнүндө күбөлүк) өз алдынча арыз берүүгө жана келечекте коргоо документин өз алдынча күчүндө сактоого укуктуу.

6. Кызматкерге интеллектуалдык менчиктин тейлөө объектисин түзгөндүгү жана пайдалангандыгы үчүн сый акысы

6.1. КУАУнун кызматкерине кызматтык интеллектуалдык менчик объектисин түзгөндүгү үчүн сый акы интеллектуалдык менчик объектисин толук коммерциялаштыргандан кийин гана төлөнөт.

6.2. КУАУнун кызматкерине сый акы анын интеллектуалдык менчиги үчүнчү жактар тарабынан пайдаланылган учурда КУАУга киреше түшкөн шартта төлөнөт.

6.3. Кызматкерге ал түзгөн интеллектуалдык менчик объектисин коммерциялаштыруу үчүн сый акы Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан мамлекеттик каттоодон өтүүгө тийиш болгон лицензиялык келишимдин, укуктарды өткөрүп берүү келишиминин же башка тиешелүү келишимдин негизинде төлөнөт.

6.4. Интеллектуалдык менчик объектисинин автору менен иш берүүчүнүн балансын түзүү мүмкүн болбосо, автор иш берүүчү алган же алууга тийиш болгон пайданын жарымына укуктуу деп таанылат.

6.5. Эгерде макулдашууга жетишилбесе, чечим сот тарабынан чыгарылат.

7. Корутунду

7.1. Белгиленген тартипте катталган интеллектуалдык иштин расмий натыйжалары КУАУнун интеллектуалдык менчик объектисинин статусуна ээ.

Интеллектуалдык ишмердүүлүктүн расмий жыйынтыктарын мамлекеттик каттоо жөнүндө бардык коргоо документтеринин түп нускалары КУАУда сакталууга тийиш.

7.2. Эгерде Кыргыз Республикасынын интеллектуалдык менчик жаатындагы мыйзамдарына өзгөртүүлөр киргизилсе, ушул Жобого өзгөртүүлөр киргизилет.

Илим боюнча проректор
айыл чарба илимдеринин доктору

Шергазиев У.А.

К.И.Скрябин атындагы
КУАУнун юридикалык бөлүмүнүн башчысы

Махмутов Н.А.